

ZMIANY W NAUCE WEDŁUG AKADEMIKÓW

29 maja odbyła się 110. sesja Zgromadzenia Ogólnego PAN. Debatowano głównie nt. reformy nauki i szkolnictwa wyższego. Uczestniczący w obradach Michał Boni, sekretarz stanu w Kancelarii Premiera RP, poinformował o pracach nad pierwszym rządowym raportem o kapitale intelektualnym. Od środowiska naukowego rząd oczekuje pomocy i wsparcia w dyskusji nt. wizji kraju i założeń reformy nauki i szkolnictwa wyższego. Debata o reformie nauki nie powinna być postrzegana w kategorii próby sił między rządem a naukowcami. Uczeni muszą się pozbyć obaw przed utratą praw nabytych do pracy w jednym miejscu, lęków przed mobilnością i podejmowaniem trudnych wyzwań. Minister Boni stwierdził, że mamy też problem w systemie edukacji, który może już wkrótce przynieść negatywne skutki, np. brak informatyków. Zauważył potrzebę zachowania właściwych proporcji między nakładami na badania a rezultatami wdrożeń ich wyników w gospodarce. Zaproponował stworzenie kalendarium wspólnych działań z naukowcami.

Prof. Jerzy Duszyński, wiceminister nauki i szkolnictwa wyższego, przypomniał dwie koncepcje zreformowania PAN. Jedna podważała sensowność istnienia Akademii, zakładała włączenie instytutów PAN w struktury uczelni i ograniczenie do minimum roli korporacji. Inny projekt przewidywał oddzielenie korporacji od instytutów. Zdaniem ministra Duszyńskiego, korporacja PAN powinna mieć wpływ na politykę naukową. Należy jednak zreformować Akademię. Prof. Duszyński stwierdził, że liczbę wydziałów można ograniczyć do trzech. Miałyby to zintegrować środowiska badawcze i stworzyć lepsze możliwości współpracy interdyscyplinarnej. Z drugiej strony, należy zdecydować się na daleko idącą specjalizację. Instytuty powinny przyjąć rolę grup szybkiego reagowania na bieżące potrzeby społeczeństwa. Niezbędna jest również zmiana drogi kariery naukowej i troska o młodych badaczy.

Prof. Michał Kleiber, prezes PAN, powiedział, że Akademia powinna mieć wpływ na politykę naukową państwa i sposób podziału pieniędzy na badania naukowe. Polska Akademia Nauk podjęła już szereg reform i może stać się liderem zmian w przekształcaniu nauki polskiej, stwierdził. PAN konsoliduje swoje placówki, zawiązuje sieci badawcze, tzw. centra naukowe, które w przyszłości mogłyby stać się podmiotami prawnymi – prezes PAN podał przykład Biocentrum Ochota. Prof. Kleiber wspominał o przygotowaniach do utworzenia kolejnych 3 centrów, a w przyszłości widziałby zgrupowanie instytutów PAN w 18 centrów naukowych. Akademia wprowadziła otwarte konkursy na dyrektorów i kierowników swoich placówek. Promuje dbałość o własność intelektualną i zasady etyki w nauce. Przygotowano projekt zmian w zarządzaniu majątkiem PAN. Prof. Kleiber widzi też nową rolę dla komitetów PAN.

Można by stworzyć zespoły doradcze dla władz państwowych, do których komitety delegowałyby swoich przedstawicieli. Nie widzi natomiast konieczności zmian liczby wydziałów i komitetów, która nie jest jedynie odbiciem aktualnych potrzeb nauki, gospodarki czy społeczeństwa, ale także wynika z rozwoju Akademii i jej tradycji.

(mit)

Źródło: *Forum Akademickie*